

TỐI ƯU GIÁ TRỊ CỦA AI TRONG KẾ TOÁN QUẢN TRỊ CHI PHÍ TẠI CÁC DOANH NGHIỆP DỆT MAY VIỆT NAM HIỆN NAY

*Nguyễn Thanh Trang¹, Nguyễn Thị Thu Thủy¹, Phạm Văn Tuấn¹,
Vũ Thị Việt Thanh¹, Phan Thị Hồng Thắm¹
Email: thanhtrang.kt@hou.edu.vn*

Ngày tòa soạn nhận được bài báo: 30/09/2025

Ngày phản biện đánh giá: 30/10/2025

Ngày bài báo được duyệt đăng: 17/11/2025

DOI: 10.59266/houjs.2025.937

Tóm tắt: Kế toán quản trị chi phí trong các doanh nghiệp dệt may Việt Nam hiện nay đang có ứng dụng AI trong một số nội dung công việc. Các doanh nghiệp này đã sử dụng AI để hỗ trợ phân tích dữ liệu đầu vào và đầu ra về chi phí, xây dựng định mức chi phí, dự toán chi phí... nhưng vẫn cần xây dựng quy trình ứng dụng AI cụ thể, lựa chọn và xác định hướng tiếp cận một cách hợp lý hơn để tối ưu hóa giá trị của AI trong công việc kế toán quản trị chi phí để giúp tiết giảm chi phí, nâng cao hiệu quả của việc kiểm soát chi phí.

Từ khóa: kế toán quản trị chi phí, doanh nghiệp dệt may, AI, tối ưu giá trị

I. Giới thiệu

Trong nhiều năm qua, ngành công nghiệp dệt may Việt Nam đã có sự phát triển mạnh mẽ và đóng vai trò quan trọng với tăng trưởng kinh tế quốc gia. Ngành dệt may là một trong những ngành công nghiệp đã thực hiện chuyển đổi và phát triển hướng tới bền vững. Điều này đã được thể hiện và khẳng định trong mục tiêu của ngành. Cụ thể, mục tiêu từ nay -2030, mục tiêu của ngành dệt may là chuyển dần từ trọng tâm phát triển nhanh sang trọng tâm phát triển bền vững, kinh doanh tuần hoàn. Với giai đoạn từ 2031 -2035, mục

tiêu của ngành là phát triển hiệu quả, bền vững theo mô hình kinh tế tuần hoàn; hoàn thiện chuỗi giá trị trong nước và tham gia ở vị trí có giá trị cao trong chuỗi cung ứng toàn cầu; xuất khẩu và tiêu thụ trong nước bằng các thương hiệu riêng mang tầm khu vực và thế giới. Việt Nam hiện đang nằm trong top 3 quốc gia xuất khẩu dệt may lớn nhất thế giới. Trong đó, Hoa Kỳ là thị trường chiếm tỷ trọng lớn nhất, tiếp đó là EU, Hàn Quốc, Trung Quốc, Nhật Bản. Ngành Dệt May Việt Nam còn nhiều tiềm năng để tăng cường hội nhập kinh tế quốc tế, mở rộng thị trường xuất

¹ Trường Đại học Mở Hà Nội

khẩu. Theo báo cáo từ Hiệp hội Dệt May Việt Nam (VITAS), nếu như năm 2022, kim ngạch xuất khẩu đạt 44,4 tỷ USD, tăng gần 10% so với năm 2021. Cũng theo số liệu từ VITAS, sự nỗ lực của các doanh nghiệp trong khai thác thị trường, tìm kiếm khách hàng, xuất khẩu năm 2023 đạt khoảng 40,3 tỷ USD, VITAS cũng đặt mục tiêu và kỳ vọng kim ngạch xuất khẩu toàn ngành năm 2024 đạt 44 tỷ USD, tăng 9,2% so với 2023, cũng như tăng trưởng đều cho các năm tiếp theo. Năm 2025, theo VITAS, ngành dệt may Việt Nam vẫn đặt mục tiêu đạt từ 47 - 48 tỷ USD kim ngạch xuất khẩu, tăng trưởng khoảng 9% so với năm 2024. Tuy nhiên, đây là mục tiêu khá thách thức, trong bối cảnh các tiêu chuẩn xanh, tiêu chuẩn phát triển bền vững ngày một dày đặc. Tuy nhiên, ngành dệt may cũng đang gặp nhiều khó khăn: sản xuất bị thu hẹp, chi phí sản xuất tăng cao do tác động của tình hình kinh tế thế giới và trong nước, trong đó vấn đề lạm phát ở các thị trường chủ lực như Hoa Kỳ, châu Âu khiến sức mua yếu, đơn hàng sụt giảm, lãi suất tăng cao, biến động tỷ giá, thay đổi về chính sách thuế, giá nguyên liệu đầu vào tăng, chi phí logistic quốc tế cao, đơn giá bán xác định thấp, thị trường bất ổn... Lợi nhuận từ sản xuất kinh doanh của ngành dệt may gặp nhiều hạn chế khi so sánh với giai đoạn trước và các ngành khác hiện nay.

Theo định hướng của VITAS, để đáp ứng tiêu chuẩn dệt may bền vững của EU, Hoa Kỳ, doanh nghiệp cần quan tâm toàn diện, từ nâng cao kỹ thuật, công nghệ đến đảm bảo pháp lý và quản trị rủi ro, chuyển đổi số mạnh mẽ trong dệt may. Một trong những biện pháp quan trọng thực hiện định hướng là doanh nghiệp dệt may ứng dụng AI trong công việc chung và trong kế toán quản trị chi phí nói riêng.

Cụ thể, trong kế toán quản trị chi phí sẽ ứng dụng AI để tự động hóa xử lý nhập liệu, phân tích thông tin, xây dựng định mức, tự động rà soát chi phí, hệ thống các phương án về chi phí... Các doanh nghiệp dệt may cũng nhận định ứng dụng AI trong kế toán quản trị chi phí dệt may vừa là cơ hội nhưng cũng mang lại thách thức với doanh nghiệp. Về cơ hội, doanh nghiệp có khả năng tối ưu hóa quy trình sản xuất; kiểm soát định mức, giảm chi phí và tài nguyên đầu vào; giảm phát thải, tạo dựng nền tảng vững chắc để xây dựng nền kinh tế tuần hoàn... Tuy nhiên, để có được những cơ hội đó, doanh nghiệp dệt may phải đối mặt với thách thức đến từ chi phí cho ứng dụng công nghệ, lựa chọn ứng dụng nào phù hợp trong nhiều ứng dụng AI hiện nay để tối ưu hóa các giá trị mà AI mang lại cho kế toán quản trị chi phí.

II. Cơ sở lý thuyết

2.1. Tổng quan nghiên cứu

Nhóm tác giả lựa chọn các nghiên cứu sau làm cơ sở cho nghiên cứu:

- Trên thế giới

Zhaoshan Wu & các cộng sự (2022), Knowledge roadmap of sustainable development in the textile and apparel industry: a scientometric analysis. Bài viết đã trình bày một phân tích toàn diện và định lượng về thực trạng nghiên cứu liên quan tới phát triển bền vững trong ngành dệt may: (1) 60 từ khóa nghiên cứu quan trọng xuất hiện trong cơ sở kiến thức; (2) bốn điểm nóng nghiên cứu đã được xác định; (3) năm chủ đề cấu thành lĩnh vực kiến thức chính; và (4) dựa trên cơ sở kiến thức, điểm nóng nghiên cứu và lĩnh vực kiến thức, cấu trúc kiến thức bao gồm chín môn học và năm hệ thống. Bài báo này đề xuất một lộ trình kiến thức có thể hữu ích

cho những người thực hành và học giả để hiểu rõ hơn về tình trạng và xu hướng phát triển bền vững hiện tại trong ngành dệt may. Trong đó, ứng dụng chuyển đổi số trong dệt may là một nội dung khá hữu ích.

Alka Mathukar Thakker và cộng sự (2023), *Sustainable Development Goals for Textiles and Fashion*. Trong bài viết, mỗi một trong 17 mục tiêu phát triển bền vững (SDG) đều được thảo luận trong bối cảnh của ngành dệt may và thời trang. Sự cần thiết của các nỗ lực hợp tác được nhấn mạnh để vượt qua cuộc khủng hoảng khí hậu và các mối quan ngại về sức khỏe con người mà ngành dệt may và thời trang gặp phải. Bài viết cũng nhấn mạnh nhiều biện pháp khắc phục như sử dụng. Đồng thời, tác giả cũng Yêu cầu doanh nghiệp dệt may và thời trang có trách nhiệm hơn với xã hội và doanh nghiệp sẽ thúc đẩy các mục tiêu phát triển bền vững được mô tả bằng các ví dụ truyền cảm hứng. Thêm vào đó, việc xanh hóa sản xuất là thực sự cần thiết cấp thiết Cuối cùng, bài viết cũng kêu gọi những nỗ lực và ý thức từ người tiêu dùng, nhà thiết kế, nhà sản xuất và thương nhân ngành dệt may và thời trang để liên tục thích ứng với các mục tiêu phát triển bền vững ngay cả sau năm 2030. Ngoài ra, việc tuân thủ các quy luật tự nhiên như được liệt kê ở đây được coi là chìa khóa để đạt được các mục tiêu phát triển bền vững.

Các giải pháp cho phát triển bền vững trong ngành dệt may được đưa ra trong bài viết của Liên hiệp quốc (2024), *Textile industry: how can we make it more sustainable?* Trong vài viết đã đưa ra nhận định của một số nhà quản lý như: “Một trong những thay đổi hệ thống quan trọng nhất là giữ quần áo của chúng ta được sử dụng lâu hơn”, Jana Hosková, Phó Trưởng

phòng, Tổng cục Tư pháp & Người tiêu dùng, tại Ủy ban Châu Âu cho biết. “Đến năm 2030, các sản phẩm dệt may được đưa vào thị trường EU phải có tuổi thọ cao và có thể tái chế, phần lớn chúng phải được làm từ sợi có thể tái chế (...) và được sản xuất theo hướng tôn trọng các quyền xã hội và môi trường.”. Quinten Schaap, Giám đốc Fouding của Bakermat, một công ty tại Antwerp với sứ mệnh “trao quyền cho những người sáng tạo để thiết kế có trách nhiệm và công bằng”, đã nhấn mạnh đến nhu cầu “tăng cường mối quan hệ giữa ngành dệt may hiện tại và thế hệ những người sáng tạo và thiết kế tiếp theo”. Ông đã kêu gọi nhiều “mối quan hệ hợp tác” hơn chứ không chỉ “giao dịch”, để “đồng sáng tạo” với các sản phẩm dệt may theo con đường minh bạch.

Theo liên đoàn quốc tế của kế toán (IFCA) định nghĩa: “Kế toán quản trị được xem như một quy trình định dạng, kiểm soát, đo lường, tổng hợp, phân tích, trình bày, giải thích và truyền đạt thông tin tài chính, thông tin phi tài chính liên quan đến hoạt động của tổ chức cho những nhà quản trị thực hiện hoạch định, đánh giá kiểm soát, điều hành hoạt động tổ chức nhằm đảm bảo sử dụng có trách nhiệm, hiệu quả nguồn lực kinh tế của tổ chức”. Theo quan điểm này, kế toán quản trị đã được khái quát theo các công việc cụ thể mà các nhà quản trị phải thực hiện với mục tiêu thực hiện và nâng cao hiệu quả của các hoạt động.

• Tại Việt Nam

Tác giả Khánh An (2021), Hướng tới mục tiêu phát triển bền vững ngành dệt may Việt Nam. Bài viết đã nhận định yêu cầu quan trọng khi thực thi các hiệp định thương mại mới ký kết đối với ngành dệt may là nâng cao tính cạnh tranh của

sản phẩm, giảm tác động tiêu cực tới môi trường. Điều này đòi hỏi các doanh nghiệp phải nỗ lực hơn nữa để phát triển bền vững, giảm phát thải hóa chất độc hại và tăng giá trị cho xuất khẩu. Do vậy, cải tiến công nghệ và áp dụng công nghệ mới theo hướng xanh, sạch, giảm sử dụng năng lượng là giải pháp cần thiết để tăng năng lực cạnh tranh. Nội dung bài viết đã khẳng định hướng phát triển bền vững của ngành dệt may Việt Nam, đặc biệt là với các doanh nghiệp thuộc thành viên của Ủy ban bền vững VITAS (Ủy ban thuộc Hiệp hội dệt may Việt Nam).

Tác giả Minh Hưng (2021), Tầm nhìn mới phát triển bền vững ngành dệt may Việt Nam trước đại dịch. Theo bài viết của tác giả, Hiệp hội Dệt may Việt Nam (VITAS) đã đặt ra cam kết phát triển bền vững với mục tiêu đến năm 2030 chuyển đổi xanh hóa, tạo việc làm, cải thiện đời sống người lao động Việt Nam theo các mục tiêu phát triển bền vững của Liên Hợp Quốc với sự đồng hành của doanh nghiệp-nhân hàng-tổ chức quốc tế. Đồng thời tác giả cũng khẳng định quan điểm của nhà quản lý là ngành dệt may Việt Nam không cạnh tranh lao động giá rẻ mà cạnh tranh về chất lượng, công nghệ, năng suất, thời gian giao hàng, minh bạch, tiết giảm tối đa năng lượng, tài nguyên, môi trường; đầu tư công nghệ hiện đại, bắt kịp xu thế của ngành thời trang thế giới, đáp ứng chuẩn mực quốc tế về lao động và môi trường theo tư vấn của các tổ chức đánh giá toàn cầu; trong đó có Better Work; gắn kết với các nhân hàng quốc tế trên tinh thần hợp tác cùng thắng, cùng chia sẻ trách nhiệm rủi ro. Đây là những cam kết từ phía VITAS mà nhóm nghiên cứu tham khảo trong khảo sát và xây dựng hướng nghiên cứu.

Tác giả Phương Anh (2022), Ngành dệt may đẩy mạnh phát triển bền vững, kinh doanh tuần hoàn. Bài viết của tác giả đã tổng kết về nội dung Hội thảo “Đẩy mạnh kinh tế tuần hoàn ngành dệt may” năm 2022. Theo tổng kết, đến năm 2030 ngành chuyển dần trọng tâm sang phát triển bền vững, kinh doanh tuần hoàn, hoàn thiện chuỗi giá trị trong nước và tham gia ở vị trí có giá trị cao trong chuỗi cung ứng. Đây là định hướng để nhóm tác giả sử dụng trong xây dựng mô hình theo hướng phát triển bền vững.

TS. Nguyễn Minh Phong (2022), “Xanh hóa” công nghiệp dệt may -Xu hướng và giải pháp cần có ở Việt Nam”, tác giả đã đề cập trong nghiên cứu các vấn đề đặt ra với dệt may Việt Nam trong xanh hóa sản xuất, đưa ra thực trạng xanh hóa và các giải pháp cho xanh hóa.

Tác giả Nguyễn Thị Hoàng Yến (Công ty TNHH Thương mại Dịch vụ Tuệ Đức), Áp dụng trí tuệ nhân tạo (AI) trong công tác kế toán tại Việt Nam (2024, tạp chí Kinh tế và dự báo) đưa ra cái nhìn tổng quan về khái niệm AI, đánh giá hiện trạng ứng dụng AI trong công tác kế toán của các doanh nghiệp tại Việt Nam. Kết quả nghiên cứu là cơ sở để đề xuất giải pháp tích hợp AI vào quy trình kế toán nhằm giúp các doanh nghiệp tối ưu hóa công việc và báo cáo.

Tác giả Ngọc Nguyễn (2024), Doanh nghiệp sản xuất dệt may: Xanh hoá để phát triển bền vững. Theo tác giả, “xanh hóa” là yêu cầu bắt buộc với doanh nghiệp nói chung gồm cả doanh nghiệp dệt may, quá trình này đang diễn ra mạnh mẽ và lan rộng đến nhiều doanh nghiệp trong ngành gồm cả doanh nghiệp nhỏ và vừa. Bài viết giúp nhóm tác giả nhận diện được phạm vi nghiên cứu với đề tài trong

ngành dệt may, tập trung vào các doanh nghiệp đạt tiêu chuẩn “xanh hóa” và ứng dụng AI trong vận hành.

Tác giả Lê Giang, AI mang đến những thay đổi nào cho ngành kế toán-tài chính?, Tạp chí kinh tế đô thị (tháng 9/2024), khẳng định Trí tuệ nhân tạo (AI) đang tạo nên một cuộc cách mạng không chỉ trong đời sống mà còn trong lĩnh vực kế toán. Ứng dụng AI trong kế toán hứa hẹn mang đến những thay đổi tích cực, ấn tượng cho lĩnh vực tài chính - kế toán

Tác giả Trần Thị Vân, Thực trạng và một số giải pháp hoàn thiện kế toán quản trị chi phí cho các doanh nghiệp may trên địa bàn Hải Phòng (Tạp chí Công thương, 2024) khẳng định các doanh nghiệp may cũng đang không ngừng hoàn thiện hệ thống thông tin kinh tế tài chính, đặc biệt là hệ thống thông tin kế toán quản trị chi phí nhằm giúp các nhà quản trị doanh nghiệp có thể kiểm soát chặt chẽ chi phí, lập dự toán linh hoạt, không ngừng cải tiến chất lượng chủng loại mẫu mã hiện đại, đáp ứng nhu cầu đặt hàng của các doanh nghiệp nước ngoài. Như vậy, kế toán quản trị chi phí trong dệt may đang hướng tới kiểm soát chặt chẽ chi phí, linh hoạt trong lập dự toán, xây dựng định mức chi phí... giúp đáp ứng tốt hơn yêu cầu của khách hàng và nâng cao hiệu quả hoạt động của doanh nghiệp.

Các tài liệu nêu trên khẳng định xu hướng phát triển bền vững của ngành dệt may là tất yếu trong một môi trường cạnh tranh và ứng dụng AI trong thực hiện kế toán nói chung và kế toán quản trị chi phí tại các doanh nghiệp dệt may Việt Nam nói riêng là cần thiết và cần được tối đa hóa giá trị ứng dụng để doanh nghiệp đảm bảo theo hướng phát triển bền vững.

2.2. Cơ sở lý thuyết

Nghiên cứu dựa vào các cơ sở lý thuyết sau: khái niệm về kế toán quản trị, nội dung kế toán quản trị chi phí, khái niệm về ứng dụng AI trong kế toán, nội dung về tối ưu hóa giá trị do AI mang lại.

Kế toán quản trị là quá trình thu thập, xử lý, phân tích, cung cấp thông tin tài chính, thông tin quản lý phù hợp với yêu cầu của nhà quản lý, các quyết định tài chính đối với đơn vị kế toán (Theo Điều 3 - Luật Kế toán Việt Nam số 88/2015/QH13). Trong kế toán quản trị, chi phí là một nội dung trọng tâm và được coi là giá trị của nguồn lực đã hoặc sẽ được tiêu dùng trong quá trình thực hiện các hoạt động của đơn vị nhằm đạt được một mục đích, kết quả nào đó. Chi phí trong kế toán quản trị có phạm vi rộng hơn so với kế toán thông thường, được xác định bằng việc đo lường trực tiếp, tính toán, kết chuyển hoặc phân bổ một cách khoa học và hợp lý, cũng có thể là các lợi ích bị mất đi do lựa chọn phương án kinh doanh này thay vì chọn phương án khác (chi phí cơ hội). Kế toán quản trị (KTQT) chi phí là một bộ phận không thể tách rời của kế toán quản trị cũng như kế toán nói chung. Kế toán quản trị chi phí cung cấp thông tin kịp thời, phù hợp, cần thiết cho các nhà quản trị trong nội bộ của doanh nghiệp để có thể đưa ra các quyết định tối ưu cho doanh nghiệp, thực hiện kiểm soát, đánh giá quá trình hoạt động. Theo đó, kế toán quản trị chi phí là các biện pháp, kỹ thuật hay cách thức để xác định, kiểm soát chi phí cho một bộ phận của doanh nghiệp, một dự án, một quá trình hoặc một sản phẩm được sản xuất ra... Kế toán quản trị chi phí bao gồm các nội dung cơ bản sau: Nhận diện và phân loại chi phí, xây dựng định mức và dự toán chi phí, theo

đôi quá trình chi phí của các hoạt động từ khâu nguồn lực đến kết quả của chi phí, phân tích biến động chi phí; cung cấp hệ thống báo cáo KTQT chi phí. Với doanh nghiệp dệt may, khi xem xét cơ cấu chi phí phân loại theo công dụng của chi phí với 2 nhóm là chi phí sản xuất và chi phí ngoài sản xuất thì thông thường chi phí sản xuất chiếm tỷ trọng lớn và có ảnh hưởng chính tới giá thành và lợi nhuận của ngành nên cần thiết phải thực hiện các biện pháp thích hợp để kiểm soát và tiết kiệm chi phí sản xuất nhằm hạ giá thành, tăng lợi thế trong cạnh tranh, đáp ứng các yêu cầu về nhân xanh. Thông tin của kế toán quản trị chi phí cần đảm bảo cung cấp thường xuyên, liên tục, có tính tương lai, bao quát để có thể thuận lợi cho quá trình đánh giá, phân tích và giúp đưa ra các biện pháp kiểm soát chi phí hiệu quả.

Trí tuệ nhân tạo (AI - Artificial Intelligence) là một nhánh của khoa học máy tính tập trung vào việc tạo ra các máy thông minh có khả năng thực hiện các nhiệm vụ mà thông thường cần đến trí thông minh của con người. Theo Quyết định 2655/QĐ-NHNN năm 2019 khẳng định AI (Trí tuệ nhân tạo) là các công nghệ giúp cho máy móc/phần mềm mô phỏng trí tuệ con người trong các hoạt động thực tế. Được xem là bước tiến công nghệ tiên phong, AI không chỉ hứa hẹn định hình lại xã hội mà còn tạo ra những thay đổi sâu rộng trong hầu hết các lĩnh vực kinh tế, từ y tế, giáo dục cho đến an ninh quốc phòng. Ứng dụng AI trong kế toán là việc triển khai trí tuệ nhân tạo vào các quy trình kế toán, giúp tự động hóa, tối ưu hóa và nâng cao hiệu quả công việc. Nhờ AI, các kế toán viên có thể xử lý khối lượng lớn dữ liệu tài chính một cách nhanh chóng và chính xác, từ đó đưa ra những quyết định kinh doanh sáng suốt hơn. AI không chỉ

đơn thuần là một công cụ hỗ trợ mà còn là động lực thúc đẩy sự phát triển và đổi mới của ngành kế toán.

Việc ứng dụng AI trong kế toán quản trị chi phí của doanh nghiệp dệt may thể hiện thông qua các nội dung: Thứ nhất là tự động hóa nhập dữ liệu chi phí sản xuất, AI có thể xử lý và phân tích dữ liệu khối lượng lớn trong thời gian ngắn, tự động hóa các công việc như tính toán khối lượng, tính giá trị xuất kho, tính toán mức hao phí, thiệt hại, tính lương và lập báo cáo sản xuất một cách chính xác hơn. Từ đó giảm thiểu rủi ro sai sót do con người gây ra, tăng độ chính xác của dữ liệu về chi phí sản xuất. Thứ hai là giảm tải khối lượng công việc của kế toán viên quản trị chi phí và tối ưu hóa công việc kế toán quản trị chi phí, AI có thể xử lý và phân tích một lượng lớn dữ liệu về sản xuất trong thời gian ngắn và đưa ra các báo cáo nhanh chóng và chính xác. Ví dụ, ứng dụng AI trong kế toán có thể tự động kiểm tra số lượng tồn kho của hàng ngàn loại vật liệu, tính toán lượng vật tư cần cung cấp định kỳ. Thứ ba là theo dõi kịp thời các biến động về giá cả, thị trường, chính sách thuế. Các biến động về giá, tỷ giá và chính sách thuế quan, tiêu chuẩn về hàng xuất của các khách hàng thường xuyên thay đổi, do đó, doanh nghiệp cần phải liên tục cập nhật để đảm bảo tuân thủ. Ngoài ra, việc theo dõi và hiểu rõ tất cả các quy định này đòi hỏi sự chú ý và kiến thức chuyên sâu, nếu không sẽ dẫn đến những sai phạm nghiêm trọng làm tổn hại đến danh tiếng của doanh nghiệp. Ứng dụng AI trong kế toán giúp doanh nghiệp giải quyết vấn đề này. Các ứng dụng AI có thể được lập trình để theo dõi và cập nhật các vấn đề mới nhất. Hệ thống AI cũng có khả năng kiểm tra tính tuân thủ của các quy định về nguồn gốc

với tiêu chuẩn hàng xuất. Thứ tư là giúp nâng cao sự minh bạch trong việc theo dõi và ghi chép các thông tin về hoạt động sản xuất giúp nâng cao uy tín của doanh nghiệp mà còn làm giảm các nguy cơ rủi ro pháp lý và tài chính. Vì AI có thể theo dõi và phân tích các giao dịch tài chính chi tiết, đồng thời lưu trữ mọi hoạt động kế toán một cách minh bạch. Đặc biệt, công nghệ blockchain kết hợp với AI có thể tạo ra một hệ thống ghi chép không thể thay đổi, giúp ngăn chặn gian lận và duy trì tính minh bạch trong các hoạt động kế toán nói chung và kế toán quản trị chi phí nói riêng.

Tối ưu hóa (optimizing) là quá trình đạt tới một hay nhiều giá trị tốt nhất hay tối ưu. Các giá trị của AI mang lại: thúc đẩy mạnh mẽ đổi mới sáng tạo trong mọi lĩnh vực, khả năng xử lý dữ liệu lớn và cung cấp giải pháp thông minh, phát triển các kỹ năng mới... Việc ứng dụng AI trong kế toán mang lại nhiều giá trị và lợi ích đáng kể.

Hình 1. Những lợi ích khi ứng dụng AI trong kế toán

(Nguồn HBR Business School)

Với kế toán quản trị chi phí, giá trị của AI là giúp tối ưu hóa quy trình kế toán quản trị, tiết kiệm chi phí và tăng cường hiệu quả chi phí, hợp lý hóa chi phí, kiểm soát chi phí tốt hơn. AI đồng thời cũng đóng vai trò quan trọng trong việc dự báo và dự tính về chi phí. Điều này không chỉ

dẫn đến khả năng phát triển bền vững cho doanh nghiệp dệt may mà còn cải thiện khả năng cạnh tranh trên thị trường toàn cầu. Tối ưu hóa giá trị của ứng dụng AI trong kế toán quản trị chi phí tại doanh nghiệp dệt may hướng tới việc phát huy tất cả các giá trị mà AI mang lại đặc biệt tập trung vào khả năng xử lý dữ liệu, cung cấp giải pháp thông minh để rà soát chi phí, xây dựng định mức chi phí, dự toán chi phí, cải thiện quy trình kế toán quản trị chi phí phù hợp với doanh nghiệp.

III. Phương pháp nghiên cứu và kết quả sơ bộ.

3.1. Phương pháp nghiên cứu: sử dụng phương pháp định tính (phỏng vấn, khảo sát định tính)

Nhóm tác giả đã cũng tiến hành phỏng vấn các kế toán viên, nhà quản lý từ các doanh nghiệp dệt may lớn tại Việt Nam hiện nay như May 10, may Đức Giang, Vinatex..., các chuyên gia từ công ty cung cấp các ứng dụng phần mềm như MISA, FPT., chuyên gia từ Hiệp hội như VITAS, VAA. Trên cơ sở tài liệu lý thuyết và kết quả phỏng vấn xin ý kiến chuyên gia, các tác giả đề xuất các biện pháp thích hợp để tối ưu hóa các giá trị của AI trong kế toán quản trị tại các doanh nghiệp dệt may Việt Nam.

Ngoài phương pháp phỏng vấn, việc thu thập các dữ liệu trực tiếp thông qua các phiếu điều tra/ khảo sát cũng rất quan trọng. Nhóm tác giả đã xuất phát từ kết quả phỏng vấn, nghiên cứu tài liệu xây dựng Phiếu khảo sát với đề thu thập các thông tin định tính liên quan tới ứng dụng AI và hướng triển khai AI tại các doanh nghiệp trong danh sách của VITAS về phát triển bền vững. Số lượng doanh nghiệp khảo sát là 150 doanh nghiệp trong số hơn 7000 doanh nghiệp dệt may tại Việt Nam hiện nay. Tập trung vào các

doanh nghiệp có thực hiện chuyển đổi số và xanh hóa sản xuất hướng tới phát triển bền vững như May 10, may Đức Giang, TNG Thái Nguyên, LGG Bắc Giang... và các doanh nghiệp dệt may nhận giải thưởng Thương hiệu quốc gia năm 2024 như Canifa, Phong Phú...

3.2. Kết quả sơ bộ

Kết quả phỏng vấn chỉ ra: Kế toán quản trị chi phí dệt may đã có ứng dụng AI và mang lại những hiệu quả nhất định. Các chuyên gia cũng nhất trí cao với việc cần

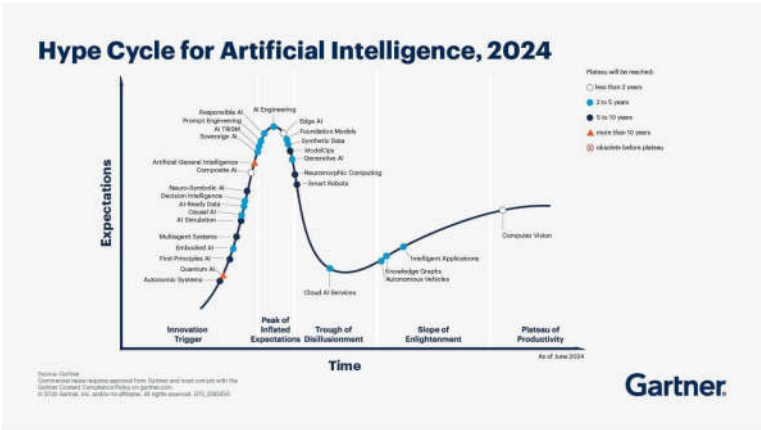
tối ưu hóa các giá trị của AI để nâng cao hiệu quả kiểm soát chi phí trong kế toán quản trị và hướng hoạt động của doanh nghiệp dệt may tới phát triển bền vững.

Trong phỏng vấn, một thống kê đáng chú ý từ các chuyên gia có tham khảo từ Gartner: 80% dự án AI thất bại, gấp đôi các dự án CNTT khác. Nguyên nhân: do kỳ vọng quá cao, Không có quy trình triển khai, không đo lường hiệu quả, Mất lòng tin vì kết quả AI không nhất quán, thiếu kiểm chứng (Hình 2).

Bảng 1. Thống kê số lượng cuộc phỏng vấn

TT	Nội dung phỏng vấn	Chuyên viên từ VITAS, Cục Thống kê	Chuyên gia từ hiệp hội nghề nghiệp, Bộ tài chính, giảng viên, kiểm toán viên	Chuyên gia đến từ các doanh nghiệp có liên quan cung cấp phần mềm...	Nhà quản lý cấp cao, nhân viên phòng kế toán, nhân viên IT, thống kê tại nhà máy...
1	Việc ứng dụng AI tại các doanh nghiệp dệt may, và tình hình chuyển đổi số trong kế toán nói riêng và hoạt động của toàn doanh nghiệp dệt may nói chung hướng tới phát triển bền vững.	10	10	8	25
2	Ứng dụng AI trong kế toán quản trị chi phí tại doanh nghiệp dệt may	10	10	8	25
3	Nền tảng công nghệ sử dụng	10	10	8	25
4	Các hoạt động kế toán quản trị chi phí có sự tham gia của AI	10	10	8	25
5	Tác dụng của ứng dụng AI trong kế toán quản trị chi phí	10	10	8	25
6	Biện pháp để tối ưu hóa giá trị của AI trong công tác kế toán quản trị chi phí.	10	10	8	25
7	Các nhân tố ảnh hưởng tới tối ưu hóa giá trị của AI trong công tác kế toán quản trị chi phí.	10	10	8	25

(Nguồn: nhóm tác giả tổng hợp)

Hình 2. Bức tranh tổng thể về Ứng dụng trí tuệ nhân tạo 2024

(Nguồn Gartner)

Kết quả của 150 phiếu khảo sát trực tiếp thu thập được có các nội dung sau:

Về đối tượng tham gia trả lời phiếu khảo sát: 53, 3% là kế toán quản trị, 20% là nhân viên IT , 26,7% còn lại là các nhà quản lý cấp cao (giám đốc, hội đồng thành viên...). Trong mẫu dữ liệu được phân tích, số lượng kế toán viên quản trị tham gia chiếm tỷ lệ lớn nhất.

Bảng 2. Vị trí công việc của người tham gia khảo sát

	Tần suất	Tỷ lệ (%)
Kế toán viên quản trị	80	53,3
Nhân viên IT	30	20,0
Nhà quản lý cấp cao	40	26,7
Tổng	150	100,0

Nguồn: Nhóm tác giả khảo sát

Trong mẫu dữ liệu nghiên cứu, doanh nghiệp nhỏ và vừa chiếm tỷ lệ lớn nhất (70%), còn lại là doanh nghiệp lớn (30%).

Bảng 3. Quy mô doanh nghiệp

	Tần suất	Tỷ lệ (%)
Doanh nghiệp lớn	45	30
Doanh nghiệp nhỏ và vừa	105	70
Tổng	150	100,0

Nguồn: Nhóm tác giả khảo sát

Về sử dụng các công cụ AI trong kế toán quản trị chi phí tại doanh nghiệp dệt may, phần lớn doanh nghiệp đã sử dụng AI như là một công cụ quan trọng cho quá trình kế toán quản trị chi phí của họ, chiếm tỷ lệ cao nhất. Điều này thể hiện sự chuyển đổi từ các phương pháp kế toán sử dụng công nghệ truyền thống sang áp dụng của AI để tăng cường hiệu suất và độ chính xác.

Công cụ phần mềm kế toán quản trị chi phí truyền thống vẫn còn tồn tại, với tỷ lệ sử dụng là thấp hơn rõ rệt so với AI. Như vậy, vẫn còn sự chậm trễ trong việc chuyển đổi hoặc một sự kỳ vọng về tính ổn định và đáng tin cậy của các phương pháp truyền thống.

Bảng 4. Công cụ kế toán hiện đại mà các doanh nghiệp đang áp dụng

	Tần suất	Tỷ lệ (%)
Excel	15	10
Phần mềm kế toán	45	30
Ứng dụng AI	90	60
Tổng	150	100,0

Nguồn: Nhóm tác giả khảo sát

Tuy nhiên, điểm nổi bật nhất là sự đa dạng trong các phần mềm AI ứng dụng như ChatGpt, Deepseek...Tỷ lệ sử dụng công cụ kế toán AI cao có thể dự báo một xu hướng chung trong tương lai với các doanh nghiệp dệt may giúp hướng một

quy trình kế toán hiệu quả hơn và các phương pháp kế toán tiên tiến hơn.

3.3. Thảo luận

Kết quả phỏng vấn chuyên gia và thông tin trên phiếu khảo sát chỉ ra hiện nay các doanh nghiệp dệt may phần lớn đều ứng dụng AI trong công tác kế toán và đặc biệt là kế toán quản trị chi phí do chi phí sử dụng thấp, hiệu quả mang lại khá cao. Các ứng dụng miễn phí được sử dụng khá phổ biến như Chat GPT, Deep seek... Các nội dung kế toán quản trị chi phí thường sử dụng AI như: xây dựng định mức chi phí, dự đoán giá cả, lập kế hoạch sản xuất, tìm nhà cung cấp... Bên cạnh các tác dụng do AI mang lại, phía doanh nghiệp dệt may cũng có những lo lắng nhất định như việc bảo mật thông tin sản xuất, khả năng tích hợp với các nguồn lực sẵn có tại doanh nghiệp, khả năng khai thác sâu các dữ liệu... Kế toán quản trị chi phí tại dệt may đã sử dụng AI để thực hiện nhiều công đoạn, tuy nhiên việc sử dụng chưa hiệu quả và đầy đủ.

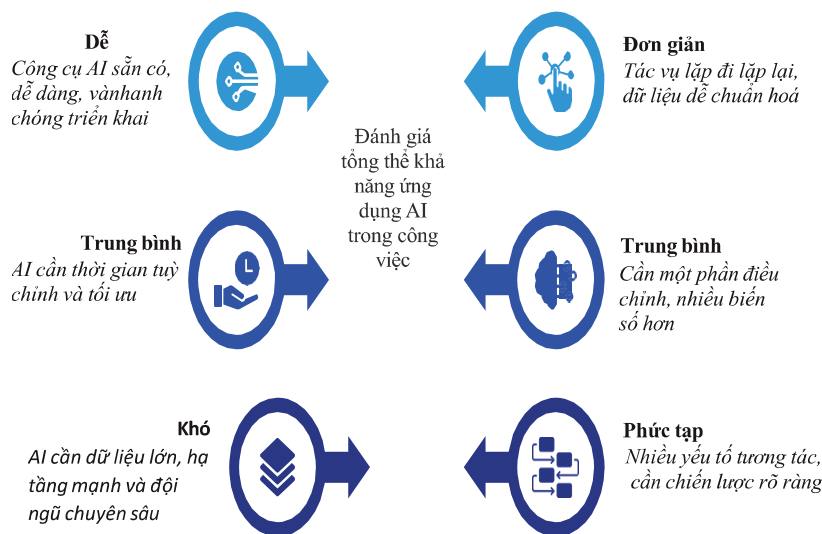
Kết quả khảo sát và phỏng vấn cũng khẳng định sự nhận thức và sự chấp nhận rộng rãi từ phía doanh nghiệp về giá trị và tiềm năng của AI trong lĩnh vực kế toán

quản trị chi phí dệt may. Sự đồng thuận này xuất phát từ những lợi ích mà AI đem lại cho quá trình kế toán. AI có khả năng phân tích lượng lớn dữ liệu chi phí một cách tự động và nhanh chóng, từ đó cung cấp thông tin chính xác và kịp thời để hỗ trợ quyết định kinh doanh, theo dõi rất kịp thời các biến động về tỷ giá, chính sách thuế, rà soát cập nhập nhanh chóng định mức, dự toán, kiểm soát toàn diện chi phí... Nhìn chung, doanh nghiệp dệt may và các chuyên gia đều đồng tình với việc AI là một công cụ hỗ trợ giúp công việc kế toán quản trị chi phí trở nên nhanh chóng và chính xác hơn. Tuy nhiên, kết quả khảo sát cũng nhấn mạnh tới việc muốn tối ưu hóa lợi ích / giá trị do AI mang lại thì cần phải có những giải pháp và định hướng thích hợp.

IV. Kết luận

Nhóm tác giả có kết luận như sau về tối ưu hóa giá trị của AI cho kế toán quản trị chi phí của dệt may:

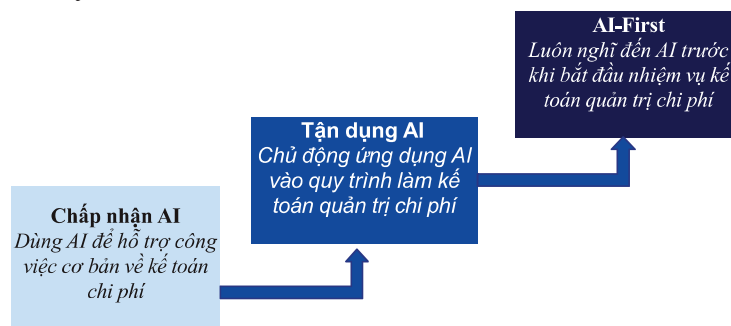
Thứ nhất, để tối ưu hoá giá trị từ AI, doanh nghiệp cần đánh giá đồng thời năng lực AI và độ phức tạp của nghiệp vụ kế toán quản trị chi phí, quy trình sản xuất, cần xây dựng chiến lược ứng dụng phù hợp với doanh nghiệp

Hình 3. Về chiến lược ứng dụng AI

(Nguồn nhóm tác giả)

Thứ hai, nhóm tác giả đề xuất quy trình chung cho tối ưu hóa giá trị của AI với kế toán quản trị chi phí dệt may:

Hình 4. Quy trình tối ưu hóa giá trị của AI trong kế toán quản trị chi phí dệt may

(Nguồn nhóm tác giả)

Cụ thể: Về chấp nhận AI: Kế toán viên quản trị chi phí dùng AI để hỗ trợ phân tích tài liệu, nhưng vẫn cần xây dựng tài liệu và xác định hướng tiếp cận một cách thủ công.

Về tận dụng AI: Sử dụng AI để thực hiện nhiều công đoạn, tuy nhiên việc sử dụng cần tập trung vào các công đoạn có nhiều dữ liệu và liên quan tới kiểm soát và dự báo.

Về tư duy trong sử dụng AI: Sử dụng AI một cách hiệu quả và sáng tạo để thực hiện toàn bộ quy trình kế toán quản trị chi phí từ thu thập dữ liệu thực hiện, từ đánh giá dữ liệu, phân tích báo cáo, xây dựng chiến lược và đề xuất.

Thứ ba, một số giải pháp cụ thể cho tối ưu hóa giá trị của AI như sau:

Bảng 5. Giải pháp cụ thể cho tối ưu hóa giá trị AI trong kế toán quản trị chi phí dệt may

Chính sách thưởng/phạt rõ ràng đối với các hoạt động triển khai AI trong KTQTCP dệt may	- Thưởng cho những cá nhân/team có sáng kiến AI sáng tạo, giúp tối ưu công việc - Nhắc nhở các nhân viên không tuân thủ việc ứng dụng AI	Nhân sự phụ trách theo dõi và đánh giá việc sử dụng ChatGPT
Chương trình đào tạo và chia sẻ AI với kế toán quản trị chi phí	- Đào tạo nhân viên về các công cụ AI, cách áp dụng AI vào công việc kế toán quản trị chi phí cụ thể - Các tài liệu mẫu, khoá học ngắn hạn, chia sẻ thực hành giữa các kế toán khác	Nhân sự tổ chức các hoạt động đào tạo & thúc đẩy
Demo thực tế và PoC cho các hoạt động ứng dụng AI	- Tổ chức các buổi chia sẻ về phương pháp áp dụng AI trong từng khâu công việc kế toán quản trị thực tế đã triển khai - Cho nhân viên có liên quan thấy rõ lợi ích của AI trong công việc hàng ngày	Nhân sự phụ trách xây dựng công cụ hỗ trợ AI trong kế toán quản trị chi phí

(Nguồn: Nhóm tác giả)

Các kết luận nêu trên là các hướng để giúp doanh nghiệp dệt may tại Việt Nam hiện nay căn cứ vào tình hình thực tế có thể tối ưu hóa giá trị của AI trong công tác kế toán quản trị chi phí hướng tới phát triển bền vững.

Tài liệu tham khảo

- [1]. PGS.TS. Đào Xuân Tiên (2009), Giáo trình Kế toán quản trị doanh nghiệp, Nhà xuất bản Tài chính
- [2]. Giang, L. (2024). *AI mang đến những thay đổi nào cho ngành kế toán - tài chính? Tạp chí Kinh tế Đô thị*. Retrieved from <https://kinhtedothi.vn/ai-mang-den-nhung-thay-doi-nao-cho-nganh-ke-toan-tai-chinh.html>
- [2]. Hưng, M. (2021). *Tầm nhìn mới phát triển bền vững ngành dệt may Việt Nam trước đại dịch*. VietnamPlus. Retrieved from <https://www.vietnamplus.vn/tam-nhin-moi-phat-trien-ben-vung-nganh-det-may-viet-nam-truoc-dai-dich/>
- [3]. Khánh An. (2021). *Hướng tới mục tiêu phát triển bền vững ngành dệt may Việt Nam*. Sản xuất và Tiêu dùng Bền vững. Retrieved from <https://sxtdbv.vn/huong-toi-muc-tieu-phat-trien-ben-vung-nganh-det-may-viet-nam>
- [4]. Thakker, A. M., Mathukar, A., & colleagues. (2023). *Sustainable development goals for textiles and fashion*. *Environmental Science and Pollution Research*, 30, 101989-102009. <https://doi.org/10.1007/s11356-023-29453-1>
- [5]. Wu, Z., & colleagues. (2022). *Knowledge roadmap of sustainable development in the textile and apparel industry: A scientometric analysis*. *Fashion and Textiles*. <https://doi.org/10.1186/s40691-022-00299-4>
- [6]. Yến, N. T. H. (2024). *Áp dụng trí tuệ nhân tạo (AI) trong công tác kế toán tại Việt Nam*. *Tạp chí Kinh tế và Dự báo*. Retrieved from <https://kinhtevadubao.vn/ap-dung-tri-tue-nhan-tao-ai-trong-cong-tac-ke-toan-tai-viet-nam-20084.html>

OPTIMIZING THE VALUE OF AI IN COST MANAGEMENT ACCOUNTING AT VIETNAMESE GARMENT ENTERPRISES TODAY

*Nguyen Thanh Trang¹, Nguyen Thi Thu Thuy¹, Pham Van Tuan¹,
Vu Thi Viet Thanh¹, Phan Thi Hong Tham¹*

Abstract: *Cost management accounting in Vietnamese textile and garment enterprises is currently applying AI in certain aspects of their work. These enterprises have used AI to support the analysis of input and output cost data, establish cost standards, and prepare cost estimates. However, there is still a need to develop specific AI application processes and to select and determine a more appropriate approach to optimize the value of AI in cost management accounting, thereby reducing costs and improving the efficiency of cost control.*

Keywords: *cost management accounting, garment enterprises, AI, value optimization*

¹ Hanoi Open University